

[Damsgaard.]

mere i Gjedved. Overdragelsen kan man jo altid kalde „tilfredsstillende“; den vil i hvert fald koste staten et vist engangsbeløb og straks efter ikke helt små beløb til udvidelser og ombygninger. Er det billigt at købe, hvad man ikke behøver?

Driftsudgifterne er utvivlsomt beregnet forkert i forslagene. Udgifterne til statsseminariene afholdes helt af staten. For privatseminariernes vedkommende betales 85 pct. af lærerløn, et driftstilskud pr. klasse og 3½ pct. af bygningernes og af samlingernes vurderingssum. Hvad der i øvrigt måtte mangle til driften og de sidste 15 pct. af lærerlønningerne fremkommer dels gennem elevernes skolepenge, der udgør 600-800 kr. pr. år pr. elev, dels gennem den i privatseminariene investerede kapital, som dog sjældent kaster noget af sig, ud over at seminariene i visse tilfælde sidder i forholdsvist gældfri bygninger — det gælder dog vist ikke de to seminarier, der omhandles i forslagene — og dels ved, at privatseminariene administrerer billigere end statens.

Jeg må hellere tilføje, at privatseminariene selvfølgelig giver nøjagtigt samme løn og holder samme standard undervisningsmæssigt, endda godt og vel, som statsseminariene. Privatseminariene er da også fuldt så anerkendte; de mangler ikke elevtilgang, skønt eleverne ved, at det koster dem et årligt beløb at vælge et privatseminarium, og de arbejder fint sammen uden nid eller konkurrence med hinanden og med statsseminariene.

Hvis man nu ville se bort fra det, jeg har nævnt om privatseminariernes egen kapital og billigere administration, hvad jeg i øvrigt ikke mener man bør gøre, så er forskellen mellem privatseminariene og statsseminariene alene elevernes skolepenge. Til nedbringelse af disse skolepenge til halve og hele fripladser giver staten hvert år 300 kr. pr. elev. Tilbage bliver altså 300-500 kr. pr. elev. Disse betales nu af eleverne og skal i fremtiden efter forslagene betales af staten. Altså bliver merudgiften 300-500 kr. gange elevtallet. Det bliver i sig selv mere end det af den højtærede undervisningsminister nævnte. Man kan også prøve at regne på en anden måde og drage alle vore seminarier ind i billedet. I 1960-61 var det samlede elevtal — minus præparand-

klasserne — for statsseminariene: 4-årig uddannelse 1 397 elever, 3-årig uddannelse 413, i alt 1 810 elever; privatseminariene: 4-årig uddannelse 3 949 elever, 3-årig uddannelse 1 559, i alt 5 508 elever. Altså 3 gange så mange som på statsseminariene eller 75 pct. af alle danske lærere uddannes på privatseminariene.

I 1960 dimitteredes fra statsseminariene 433 lærere, fra privatseminariene 1 335 lærere, igen 3 gange så mange.

Udgifterne på finansloven er til statsseminariene 8 246 806 kr. og til privatseminariene 18 065 800 kr., nemlig 14 465 800 kr. plus 3,6 mill. kr. i fripladstilskud. På det nye finanslovsforslag er beløbene vel ca. 15 pct. højere.

I penge er forholdet mellem stats- og privatseminarier 4:9; efter elevtallet skulle det være 4:12, eller sagt på en anden måde: hvis privatseminariene var lige så dyre som statsseminariene, skulle de koste ikke 18 mill. kr., men ca. 24 mill. kr. Lærerne skal jo uddannes det ene eller det andet sted, altså sparer privatseminariene hvert år staten for en udgift på 6 mill. kr. Hvis man dividerer elevtallet 1 810 op i udgiften 8 246 806 kr., får man, at en elev koster staten 4 556 kr. årlig, og så er der set bort fra statsunderstøttelse til eleverne.

For privatseminariene bliver regnestykket: 5 508 op i 18 065 800 kr.; en elev koster her staten 3 284 kr. årlig, igen bortset fra statsunderstøttelse, som beregnes ens for alle elever uanset stats- eller privatseminarier, men med fripladstilskud indregnet.

Det koster altså staten næsten 40 pct. mere at uddanne en lærer på et statsseminarium end på et privatseminarium.

Går vi ud fra disse tal og ligger Vordingborg og Gjedved Seminarier på gennemsnitsudgiften, vil det koste staten en årlig merudgift på henvend 400 000 kr. pr. seminarium at gøre dem til statsseminarier.

Men kan regne, hvordan man vil — det forbliver for mig en gåde, at den højtærede undervisningsminister kan komme til sine små tal i driftsførelse. Jeg har endda hele tiden set helt bort fra, hvad øvelsesskolen i Gjedved koster.

Må jeg til sidst samle mine betragtninger i følgende: den højtærede undervisningsministers begrundelser synes at være usæd-